

הסדר אכיפה מנהלי חוזר על הקביעה כי רואה חשבון עשוי להיות אחראי לפרטים מטעים בדיווח של חברה ציבורית

ועדת האכיפה המנהלית של רשות ניירות אישרה השבוע הסדר אכיפה מנהלי בעניינו של רואה חשבון מבקר, בעקבות שתי הפרות של הכללת פרטים מטעים (חסרים) ברשלנות בדוח הסקירה אשר צורף לדוחות הכספיים של חברה ציבורית בנוגע ליתרת חובה של בעל השליטה.

בתקופה הרלוונטית, רואה החשבון היה שותף הביקורת מטעם משרד רוה"ח, והיה אמון על הביקורת בחברה הציבורית.

במסגרת ההסדר, רואה החשבון לא הודה בחלק מן העובדות, המגבשות לשיטת הרשות את רשלנותו.

עובדות המקרה

בהתאם להסכם הניהול של בעל השליטה עם החברה, בעל השליטה זכאי לתמורה עבור מתן שירותי ניהול, מדי רבעון. בהסכם הניהול אין התייחסות לאפשרות משיכת מקדמות על חשבון דמי ניהול, אך חרף זאת, במהלך התקופה הרלוונטית, בוצעו משיכות כספים מהחברה לטובת בעל השליטה, שנרשמו בכרטיסות החברה, חלקן כ"מקדמה ע"ח דמי ניהול" וחלקן כ"העברה לפלוני". משיכות הכספים בוצעו ללא אישור מוסדות החברה כנדרש בעסקה של בעל שליטה עם החברה.

ביצוען של המשיכות גולה על ידי חשב החברה, אך האחרון לא עדכן את רואה החשבון כי המשיכות אירעו. גם גורמים נוספים שידעו על המשיכות (בעל השליטה, חמותו ששימשה מנהלת הכספים בפועל והחשב) לא גילו אודות המשיכות לרואה החשבון או לצוות הסקירה.

במהלך הסקירה בתקופה הרלוונטית, רואה החשבון וצוותו לא בדקו יתרות וסעיפים שלא עברו את סף המהותיות הכמותית ובכלל זה את יתרות בעל השליטה. בנוסף, רואה החשבון לא היה ער לכך שמורשי החתימה בחברה הם כולם מקבוצת בעל השליטה (בעל השליטה, בנו וחמותו בלבד) וכי חשב החברה אינו מורשה לפעול בחשבונות הבנק.

מאחר שרואה החשבון לא היה מודע למשיכות שבוצעו על ידי בעל השליטה בתקופה הרלוונטית להסדר, דבר המשיכות לא בא לידי ביטוי בדוח הסקירה שצורף לדיווחי החברה כאמור לעיל.

טענת הרשות

לעמדת הרשות, רואה החשבון התרשל בביצוע הסקירה במספר היבטים, מהם עולה כי לא פעל ולא הנחה את צוות הביקורת בהתאם לדרישות תקני הסקירה ותקן בינ"ל IAS34. כך לדוגמא, רואה החשבון לא ידע על כך שמורשי החתימה בחברה הם כולם מקבוצת בעל השליטה, עובדה שהיוותה ליקוי משמעותי במישור הבקורת הפנימיות. לטענת הרשות, רואה החשבון לא השיג הבנה מספקת של הבקורת הפנימיות בחברה ולכן לא ראה סיכון בנושא משיכות בעל שליטה ולא התאים נהלי סקירה מעמיקים יותר ובדיקות רחבות יותר, לאור החולשה בבקורת.

כמו כן, בהתאם לתקן סקירה 1, על רואה החשבון היה לערוך בירורים עם ההנהלה, עם אנשי הכספים ועם אחרים לפי הנדרש, בין היתר בקשר לעסקאות עם צדדים קשורים. לעמדת הרשות, היה על צוות הסקירה לתשאל גם את אנשי קבוצת בעל השליטה ובפרט את בעל השליטה וחמותו ששימשה מנהלת הכספים בפועל, שהיו בעלי היכולת לבצע משיכות כמורשי חתימה.

בנוסף, לעמדת הרשות, היה על רואה החשבון לדעת על יתרות בעל השליטה ולא להנחות את צוותו להציף במסגרת הבדיקה האנליטית בסקירה רק עניינים החוצים את רף המהותיות הכמותית, כיוון שסך המהותיות הכמותית אינו פוטר מבדיקת עסקאות עם צדדים קשורים, לאור המהותיות האיכותית והרגישות בנושא זה.

החלטת מותב האכיפה

מותב האכיפה אישר את הסדר האכיפה וקבע כי אין ספק כי ליו"ר הרשות היה יסוד סביר להתקשר בהסדר האכיפה ולהניח כי רואה החשבון התרשל. לעניין זה צוין, כי רואה החשבון המבקר החדש שהחליף את המשיב, גילה את משיכותיו של בעל השליטה ואת היותו ביתרת חובה כלפי החברה, בסמוך לאחר שהחל בעבודתו בפועל, עובדה המחזקת את היסוד הסביר להתרשלותו של המשיב.

מותב האכיפה המינהלית שקל בהחלטתו שיקולי חומרא וביניהם בכירותו של רואה החשבון כאחראי על צוות הביקורת והסקירה, ומנגד שיקולי קולא וביניהם פרישתו של רואה החשבון לגימלאות; העובדה כי המשיכות הוסתרו ממנו על ידי בעל השליטה; וכן שמדובר בסכומים שבעל השליטה היה זכאי להם והם הושבו לחברה בתוספת ריבית.

המותב אימץ את הסדר האכיפה והשית על רואה החשבון את אמצעי האכיפה המוסכמים - עיצום כספי בסך 70,000 ש"ח ועיצום כספי מותנה באותו סכום.

הסדר האכיפה ממשיך בקו שבו נוקטת ועדת האכיפה¹ בייחסה אחריות גם לרואה חשבון מבקרים, שמעורבותם בהכנת דיווחי החברה עלולה לגבש את אחריותם לפרטים מטעים שייכללו בדיווחים.

להסדר האכיפה לחץ כאן; להחלטת המותב לחץ כאן.

למידע נוסף:

עו"ד שרון ורקר - שגיאה, שותפה sagy@gornitzky.com

עו"ד יאיר שילוני, שותף shiloni@gornitzky.com

¹ ראו למשל עניין קמחי (לחץ כאן) ועניין טוכמן (לחץ כאן).